

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 70 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків

Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Пролом в соціалній демократії.

Соціалізм в Німеччині розвиває ся з що-раз більшою силою. В короткім розмірно часі зріс він в могутнє сторонництво політичне, що вже має запевнене місце в розвою суспільности а здобувши собі численних представителів в парламенті, мимо репресій з сторони правительства, має чимраз більший вплив на судьбу і будучність німецької держави. Вірний образ того руху, незатемнений пристрастями агітації, дає нам що року соціалістичний конгрес, де крім скорсолідованія сил і розбудження нового життя в партії, укладаєсь білянс річних зисків і втрат. Але сегорічний конгрес соціалістів в Штутгарті цікавий ще з иншого боку.

Соціалізм перебуває нині внутрішню кризу. Від довшого часу виокремили ся в німецькій партії соціалістів два напрями: один скрайних революціонерів, котрі з революційною фразеологією на устах і червоним прапором в руках надіють ся побіди своїх комуністичних ідеалів. Напрям уміркований, котрого найвизначнішим речником і стовпом є провідник полуднево-німецьких соціалістів Фольмар, має відразу до всякої пропаганди і революційної фразеології. Першим з них не ходить о се, щоби перевести яке небудь економічне улучшенє і котрий небудь з своїх постулатів осущити, бо в тій цілі треба би передовсім вийти в укладі з опозицією, а се значило би одно, що внести оспалість і застій в партію, — найголовнішою задачею їх агітації є: зреволюціонізувати нарід, розпалити серця і уми до остаточних цілей і загрівати всіх до безпощадної класової борби. Инакше думають умірковані. Революційною фразеологією і червоною шматкою не здобувають ся виборчі округи, цілу соціалістичну політику треба напра-

вити на дорогу практичну, на поле поступенних економічних улучшень. Треба зайняти ся щиро щоденними потребами робучих мас, бо лише в той спосіб підуть они за червоним прапором і промостять дорогу до лучшего суспільного устрою. Партійну програму розширено і доповнено т. зв. питанєм аграрним. Ті два ріжні погляди були на численних конгресах предметом дуже горячих і завзятих дискусій. Революційним загорільцям по запеклій пересправі на ерфуртскім конгресі видалась партія уміркованих, парламентаристів, занадто ретроградною і часть з них утворила осібну групу, котра небавом щезла між анархістами.

І на недавнім штутгартскім конгресі закипіла цікава і характеристична борба помежи приклонниками чистого Марксизму а речниками нового напрямку реформаторского. Ся борба виказала ясно, як дуже змінилась і переобразилась німецька соціалістична партія в послідних десяти літах і яка глибока заходить різниця межі відтінню поступовою і реформаторскою а беззглядними приклонниками революційного перевороту. Покидаєте соціалістичні ідеали — говорила скрайна лівця Марксистів. Ви упали так низько, що замість сьміло висувати наперед остаточні цілі соціалізму, кидати кличі і ясно розвивати образ будучої держави, криєте свої наміри і робите те, чого хотять ваші виборці. Хочете приподобатись загвоздженій голові хлопа, дрібному промисловцеві та ремісникові, а зискались те, що послідні вибори до парламенту випали для нас некористно. Не вірите вже в свої ідеали, партія западає в сон, деревіє, а давні горячі борці за ідею уступають місце песимістам, реформаторам. Ні, не туди дорога! Буржуазія нині занадто безлична, домагає ся помноження війська та побільшення флоту. Загальне право виборче робітникам обкresco-

ють. Тож наперед з нашим революційним прапором! Зведім борбу завзяту, що не знає пощади, борбу на ножі против колючої політики заборчої, против всяких романтичних виправ, чи до Єрусалима, чи до Кіян-чау, против самодержавної політики, котра залізною рукою бажає згнобити права народу... Станьмо в революційні ряди, щоби вибороти лучшу долю робітникам... Оруже до рук!

Кровавий сей маніфест прийняли реформатори сьміхом. Праці позитивної і практичної треба нам, от-що... — відповідали. То вічне висуванє наших цілей і малюванє будучої держави не принесло ніякого хісна. Фраза «наші цілі» нам незрозуміла і вже нам обридла. Розвинім всі наші сили, покажім народові, що вміємо для него зробити, а цілі вже самі найдуть ся. Безперечно мільони народа пішли би за нами, коли зачнемо їм богато оповідати о величавости будучої держави, коли приобіцяєм їм золоті гори, не дбаючи про се, чи ті обіцянки зможемо осущити — але ті мільони народа ще скорше нас відступлять. Найбільший пророк, як зачне лише пророкувати, не найде тревалої віри. Тож звернім ся передовсім до того, що вічно нове і нікого не нудить, звернім ся до політики реальної, а доперва ті економічні улучшеня, що переведемо в житє, промостять нам дорогу до тої красної і великої будучности.

В тім дусі промовляла на конгресі більша часть речників сучасного соціал-демократизму. Найзнаменніші і найбільше переконуючі були слова льондонського делегата Макса Бернштайна, що сказав між иншим таке: «Знищенє нинішнього суспільного ладу належить до вельми далекої будучности. Вагалі теорія о знищеню ладу є неправдива. Маркс заповідаючи в своїм комуністичнім маніфесті, коли має згинуті нинішня суспільність,

10

Пригоди в ніч під новий рік.

Новеля Генрика Чокого, перевід С. Єзерского.

(Дальше.)

— Тож і з сего красного наміста, котре ви їй яко новолітщину призначили, правдоподібно нічо не буде?

— Єсли залежить се від мене, ледви.

— Чи хочете з нею, всемилостивий пане, зовсім зірвати?

— Я з нею ще не навязував.

— Коли так, княже, я можу бути отвертим. Тепер можу вам сказати правду, яку ви може і без мене знаєте. Я догадую ся вже скорої зміни вашого успособлення. Тільки ваша пристрасть до Роліни мене відстрашила, що я вам сего вже давніше не висьпівав. Ви ошукані.

— Від кого?

— Від хитрої оперистки. Ви були-б мусіли єї ласку ділити з одним жидом.

— З жидом?

— Таже так, з сином Абрагамка Леві.

— Чи сей шибеник мусить всюди бути?

— То ви сего ще не знали? Я кажу вам сьвяту правду. Коли би тут не була Ваша коро-

лівська Високість вмішала ся, сей жидюга був би прилюдно удержував сю продайну красавицю. Жаль мені тільки вашого годинника.

— Мені ні.

— Ся не потріб варта би березової каші.

— Не всяк оціняє ся по заслугі.

— Королівська Високість, се щира правда.

Я приміром відкрив дівчину — о принце — ціле місто, ба й ціле королівство не має щось красшого та принаднішого. Однак мало людей знає про се небесне сотворінє. Тыфу! Роліна не вмилась до неї! При ній она наче стара чарівниця з Денвер. Представте собі, дівча струнке, тонке мов трость, барва личка ніжна, мов вечірна зірниця на снігу; очіці неначе два сонця; волосє густе, золотисте, одним словом, від коли жию, не бачив я нічо красшого. Але хто оцінить сю Венеру? Се богиня любови в міщанському платю. На сю мусимо зробити облави.

— Тож се міщанка?

Вжеж то лише зарібниця, але — ні, ви мусите її бачити, а минетесь від зачуду. Чим тут мій опис та вихвалюванє!! Що ви лиш коли-будь понадного у ваших найкрасших снах видали, се вам тут в природі воплоченє а при тім ще наймилїйша, найніжнїйша, неосквернена невинність! Але її можна тільки рідко бачити, бо рідко коли опускає свою матір. Но я вже знаю,

де она в неділю сїдає в церкві і куда на прохїд ходить. Звичайно їде вона з матірю до Ульмських воріт. Я рівнож витропив, що якийсь молодий, гарний парень, мабуть огорожник, їй надскакує. Однак він з нею не може женити ся, бо голий як турецький сьвятый, а дівчина також ніч не має. Єї мати є вдова по якімсь ткачу, що умер на сухоти.

— Як зове ся єї мати?

— Вдова Бітнер на молочній улиці, а єї дочка зове ся Руза.

При сих словах зробило ся нашому Пилипови то зимно то горячо. Він мав велику охоту почастувати оповідача кулаком у голову, але тільки покликав: — Чи ви осточортїли?

— Чи не правда? промовив Гольяндчик. Я вже добре вивідав ся. Але ви мусите се боже сотворінє вперед бачити? — Або може ваше бистре око сю цінну перлу відкрило?! Чи знаєте її дійсно?

— Так, я її знаю.

— Тим лучше. Чи я ю може перехвалів? Чи мені не притакнете? Ся не повинна би нам виховзнутись. Ми удамо ся разом до єї матери. Ви відгрівати мете ролю чоловіколюбця. До вас ніби донеслась чутка про вбогість нещасливої вдовиці. Ви неможете на нуждених дивити ся, тож прийшли, щоби вивідати ся про сумні об-

грубо помилився. Заострене суспільних відносин, яке хотів він викликати, а яке викликає соціальна демократія, зовсім не склалося так, як надіявся сего Маркс, а навіть протилежно, число тих, котрі посідають якийсь маєток, заєдно зростає. Середні класи суспільні, та найбільша запора соціалізму, зовсім не щезають з лиця землі. Демократизація державної адміністрації і охоронні закони для робітників запобігають тій заповіданій катастрофі суспільній. А з тим першою задачею соціальної демократії повинна бути політична організація робітників до боротьби о реформи, котрі здемократизували би устрій нинішніх держав. Тактика давніших соціальних демократів, спекуюча на якісь напрасні суспільні катастрофи, втратила вже ґрунт під ногами».

Так отже найбільше впливові представителі соціалізму відкинули рішучо доктринерські мрії Марксизму, а найвизначніший з них Фольмар заявив навіть, що було би правдиве нещастє для світа, наколи-б вже тепер власть дістала ся в руки соціальної демократії.

Вправді при чистім Марксизмі остали вірно Лібкнехт, Кавтський, Штадгаген та очевидно спора громада їх прихильників, але вчинили се з простого жалю за своїми теоріями, голошеними ціле житє з трибуни. І вони підуть небагом з тою струєю, що огорнула цілі маси сеї, будь-що-будь, могутної в Німеччині партії.

Щож з того показує ся? Показує ся наглядно, що теорія лишаєсь все теорією, а в житю рішає лиш практика. Неумолима, житєва конечність приневолює апостолів лучшого ладу суспільного вирікатись поволи своїх принципіальних доктрин, а йти за потребами сучасної суспільности, наколи не хотять повиснути у воздуху. Соціалісти при звичаїли ся поволи і до релігії і до церкви і до приватної власности, а змагаючи до поправки суспільности поступовими економічними улущеннями і реформами, опинили ся нараз в рядах т. зв. ними «буржуазійних» партій, що дбають щиро про цивілізаційний поступ для добра людскости. Відділює їх вправді ще нині від інших здоровомислячих людей їх ексклюзивність і непарламентарна загоностість, але і з того вони поволи отрясуть ся. Напії радикали, що взорують ся не вільничо на соціал-демократів, переходять також сю еволюцію і поки-що маркують свою відрубність від інших руских партій хиба ненавистю до духовенства та церкви. Але й тут еволюція доконає свого.

ставили бідної жінки, лишите дарунок і повторите відвідини, покажете ся і дальше милосервими, а при сїм познакомете ся чим раз лучше з Рузею. Тим усунете неотесаного огорожника через половину, ба, він може вам ще й сам допоможе, скоро йому з пів дванайцятки битих у руку втиснете.

— Пилип не знав від лютости, що й казати. — Хай вас ясний грім побє — крикнув вкінці.

— Но, коли би сеї гультай огорожник робив перешкоди — перебив йому Гольяндчик — в сїм вже моя голова. Королівська Високосте, сли я тільки на ваше вставленє стану коморником, тоді ся дівчина ваша. Огорожника віддам до війська, відішлю до армії, нехай там бе ся за вітчину. Тимчасом єсьте ви паном побовища, бо дівчина привязала ся, як мені видить ся, все такої щось трошки з міщанської упрямоїстю до сего хлопця. Взагалі прийде ся не легко вибити дівчині з голови сї пересуди, якими вона між міщанською голою пересякла. Але я єї возьму вже до своєї школи.

— За се я вам скручу карк.

— За много милости. Лиш ваше вставленє у короля о коморництво...

— Пане, я хотів би, щоб міг вас тут на місци...

(Далі буде.)

Значінє Ів. Котляревського

в рускій літературі.

Відчит проф. В. Масляка на обході 100-літних роковин відродження українсько-руської літератури в Перемишлі дня 8-го грудня 1898.

(Дальше.)

Справедливо отже робить один з критиків автора «Наталки» А. А. Котляревський таку замітку: «Дехто бачить в «Наталці Полтавці» застарілий сентименталізм минулого віку. На нашу думку оно інакше і як-раз протилежно. В ній повно життя, простоти і драматизму, в ній все толкове і ясне, хоч свобідне від всяких завязок і розвязок». І справді невинноватна і невибаглива завязка і розвязка сеї драми свідчить найкраще про естетичні погляди творця українсько-руської літератури. Патриархальне житє простолюдина, живучого заздалегід від світової суматохи, від запутаних інтриг і світового вирафіювання є нічим другим, як тихим, спокійним краєвидом з нашого підсоня. До незвичайних ефектів образ такий неспосібний, найліпше визирає в світлі і в тінях тих, що єму найбільше до лиця по вимогам тої природи, серед котрої він являє ся. Чим більша гармонія на таким краєвиді, тим миліший він для ока, саме так, як природність в «Наталці Полтавці». Так могло бути, як в тій оперетці і так могло скінчити ся, а в тім случаю схожість авторської думки з правдою житєвою неспорима, ясна і толкова.

В своїх отже творах виявив ся Іван Котляревський найперше святцем, що умів знайти дорогу до народного Пантеону, а відтак, як годять ся на те всі єго критики, виявив ся великим знатоком народної бувальщини і народного, сучасного життя. Яко такий мусів він також виявити ся великим знатоком складу народної мови, а все разом взявши, уважаємо за другу точку єго значіння в нашій відродженій літературі.

За того самого, що Котляревський відразу умів пошукати сюжету до своїх праць між народом і для народу — лежить єго значінє, яко романтика. Під тим взглядом мав Котляревський поле дуже легке: єму не треба було бороти ся з табором так званих класиків, чи псевдокласиків, що по всіх європейських літературах були подвижниками старокласичного світогляду і старокласичних форм в творах письменних XVIII. віку. Наколи в літературі польській треба було звизж 50 літ, а в літературах західно-європейських рівнож тільки або і більше, чим вказано нестійність тих застарілих понять і форм, в нашій літературі та боротьба була злишня; пікчемні етишlichkeiten бурсацкі, чисто схоластичної вдачі, вірні і письма людей недоучених, не могли входити в рахунок; їх ніхто не читав, а сли суспільність тодішня радо витала писання, а радше етеричні, вандруючі рефлексії, складані в живій мові Грицьком Савичом Скороводою, то о скількож радше повитала она в чотири роки по єго смерті перші пісні «Енеїди» Котляревського. Відніси тих пісень розносили ся від хати до хати, витверджувано їх на із'уст, деклямовано з памяти, голублено і тулено вже тоді, чим ще Котляревському і не снило ся тих пісень печатати. З того боку судячи, о скільки Котляревський клав вагу на відносини свого народу — займає він ще виднійше місце і має ще більше значінє не лиш для літератури нашої, але і для літератури російської.

Політичні відносини народу руского, що від часу угоди Переяславської ставали чим раз тяжші і прикріпші, погіршили ся далеко більше найперше після Полтавського погрому, а відтак після звесеня Січи в р. 1775. Завіщанє Петра Великого кликало Росію оперти свої границі о береги Чорного моря, а Петрови і єго попередникам показали дорогу на Русь перевертні такі, як Славеницький, Симеон Полоцький і другі учені рускі люди, що хліба ради пішли просвіщати тодішне, твердою темрявою обложене царство московське, а за ціну тих почестий, що сплили на них, наустили молоде царство шукати мети свого значіння на українських шляхах і в українських землях. Поволи отже, але поступово доконувано догасаючої гетьманщини; підступна політика царів уміла роз'єднувати між собою гетьманів лівобережної України,

уміла козацких полковників відводити від консолідації, уміла против всіх згідних з нею і незгідних дворян і всю старшину народну, витворену з давньої козацької старшини, вести так, що між ними, а простим народом не стало ніяких взаємин. Домашні незгоди отже, неполаднанє козацкими війнами економічне питанє, були в своїм роді такими-ж обставинами, як в західній Європі страшні, а для робучого, темного люду невинноваті наслідки прав фєвдаліних. В тім лишєнь заходила ріжниця, що ті неполаднані питання викликали у всхідній Європі скорше цілу серію воєн оружних; а до тих зачисляємо війни гетьмана Косіньського з польськими властниками, також війни Хмельницького, Палія і других організаторів суспільно-економічного руху.

(Конець буде.)

Рада державна.

Засіданє палати послів дня 13. грудня розпочало ся о 12-ій в полудне. Насамперед відповідали міністри Тун, Діпавлі, Віттек і Кайцль на ріжні інтерпеляції внесені на давніших засіданях.

Міністер торгівлі бр. Діпавлі відповів на інтерпеляції послів: Стапінського, Бойка, Креми і Вінковського в справі припинення челядників галицькими підприємствами промисловими, що головним услівєм прийняті є після закона укінченє чотирох клас народної школи. Колиж деякі підприємства в Галичині на власну руку вимагають більше клас, то правительство не може їм сего заборонити. — Міністер залізниць Віттек відповів на інтерпеляцію посла Стапінського в справі вагонів для низшої служби залізничної; пос. Сильвестра Стапінського в справі будови залізниць Хавівка-Новий Торг, що правительство починає відповідні зарядженя. — На інтерпеляцію п. Біянікіні-ого, щоби правительство заняло ся дальматинськими емігрантами до Нової Зеландії, дав відповідь ґр. Тун.

По кількох формальних внесенях перейшла палата до розправи над законом о управильненю плат державної служби.

Забірає голос пос. Стояловський і критикуючи предложєнє виказує, що в Австрії всякі соціальні реформи переводять ся не з становища соціально-політичного, але щоби позискати для правительства сю або ту класу населеня. Так було з підвишенєм урядничих плат, а тепер хоче правительство і службу державну мати слухняним орудєм. Робить для служби ніби ласку, а тимчасом на біднійшій населєню відібє ся то тяжко через підвишенє податку від цукру. Мимо того бесідник є за предложєнєм, бо оно становить бодай дрібку соціальної реформи. По заяві пос. Гецца, що опозиція невинна тому, що доси не полагодило закона о підвишеню плат державної служби, розправу перервано.

Приходить відтак до слова пос. Вольф і питає, чи то правда, що правительство хоче відпочити державну раду, аби при помочи §. 14 перевести угорську угоду і бюджетову провізорию. Як против чуми, так і против подібних забавів правительства треба ужити профілактичних средств. Чи супротив сего нового зухвальства президія палати гадає застеречи ся і не допустити до безвстидного подоптаня конституції? — Коли президент Фукс звертає увагу бесідника на єго невідповідний тон, Вольф перебиває: Чи і ви, пане президенте, належите до правительства? Доси знаю вас лише яко президента палати. Але ви робите ся покійником, слухняним наймитом ґр. Туна! (Голоси: Спокійно! Спокійно!). — Президент Фукс звиває встєклого Вольфа до порядку і заявляє, що обі провізориї: бюджетова і угодова віддуть на дневний порядок палати. Від доброї волі палати залежить, чи правительство має полагодити сї справи при помочи §. 14, наколи в палаті не можє бути їх полагодити. (Оплески). В кінці предкладає президент, щоби палата відбула вечером засіданє для нарад над локальними залізницями.

Почувши сю пропозицію, пос. Шенерер зриває ся як опарений із свого місця і домагає ся голосу. Одержавши єго, протестує против пропозиції президента, яко суперечної з реґу-

ляміном. Досить Німцям вже тих беззаконностей! Упокорено їх язиковими розпорядженнями, а тепер хоче правительство їх далі упокорити і відправити кількома дурними кільометрами льокальних залізниць і віддати на поталу Славянам. Бесідник вносить, щоби слідуєче засідане відбуло ся на другий день о 10. годині рано і щоби на порядку деннім поставити обжаловане міністрів. Над єго внесенем найзарядить президія голосоване. Виборці обурені нерішучим поступованем німецьких послів.

Пос. Грос заявляє, що вечірне засідане не є ніяка беззаконність, ходить тут о предложеня, на котрих правительству не залежить, і котрі не можуть становити для правительства вотум довіря. Бесідник не хоче полемізувати з Шенерером, бо Німці мають важнійші річі до полагати, а не поборювати себе взаємно.

Президент Фуке питає ся, хто з послів попирає внесенє Шенерера. В тій хвили всі члени німецького сторонництва людового опускають салию. За внесенем Шенерера обстало лише єго пять клубових товаришів. Внесенє що-до вечірного засідання прийнято більшістю звиш двох третин.

На кінці засідання послаи Крамарж і тов. поставили інтерпеляцію против картелю фабрикантів заліза. — Пос. Стапинський і тов. домагають ся в інтерпеляції признання диет судиям присяжним, відтак інтерпелюють в справі надужити державної прокуратури в Сяноку і Тернополи. — На тім закінчено засіданє о 1/2 до 6-їй вечером.

Вечірне засіданє розпочало ся о 8-їй год. вечером. Зараз на початку зажадав голосу пос. Шенерер і поставив внесенє о обжалованє президента кабінету гр. Туна, бувшого міністра торговлі Бернрайтера, теперішнього міністра торговлі Діпавлі-ого і міністра справедливости д-ра Рубера з причини розпоряджень, що звеліли почтам конфіскувати летучі письма Шенерера, розсилені по краю.

Відтак розпочала ся генеральна дискусія над льокальними залізницями, по чім приступлено до спеціальної. Забирав голос також міністер Вітек. О 11-їй годині засіданє замкнуто.

Слідуєче засіданє назначено на другий день, на середу.

Вісти політичні.

Між членами правниці — як пише N. Wiener Tagblatt — розійшла ся поголовка, що полуднево-славянський Союз постановив зажадати з кінцем року від президента міністрів гр. Туна запевненя, що сповнить деякі бажання Словінців, Хорватів і Русинів, а в противнім разі мав Союз загрозити виступленем з парламентарної більшости.

На днях має появиити ся в урядовій газеті віденській оголошенє міністерияльного розпорядження, котрим привернена буде діяльність судів присяжних в судових округах: Яело і Тарнів. Тимто полишив би ся тільки ще округ сандецкий, де діяльність судів присяжних на короткий ще час буде застановлена, іменно до укінчення процесів о розрухи антисемітські.

Завдяки старанням намістника гр. Пінїнського центральне правительство прихилило ся до внесеня, побільшити персонал адміністрації політичної в Галичині і вставило вже на ту ціль позицію до бюджету на рік 1899. Будуть отже утворені: одна посада радника двору в намістництві, дві нові посади радників намістництва, 12 радників стабілізованих по повітах місто 12 старостів, котрі до тепер могли мати тільки титул і характер радників, 2 місця секретарів намістництва і 12 місць комісарів намістництва.

Німецький парламент розпочав вчера свої наради і зараз на першій засіданю обговорювано справи західні. Секретар державний Вільов розбирав в довший бесіді загальне положенє політичне і сказав, що справа західна знаходить ся в сій хвили в фазі мира, але задачі західної остаточно не залагоджено. Справа та нині більше запутана, як давніше, бо противности межі поодинокими державами балканськими заострюють ся; впрочім нарушеня мира з тої причини не треба побоювати ся. Що-до

справи кретьської то заявив Вільов, що відкликанє воєнного корабля «Ольденбург» було оправданє подіями, котрі опісля настали. — Звернувши відтак на подорож цісаря Вільгельма на Вєхід, зазначив Вільов, що протестантські Німці не дозволять, щоби їм хтось заперечував право посідати дім божий в Святийї Землі. Посвяченє церкви при участі цісаря було ділом релігійного почуття, без заманіфестованя ворожого успособленя супротив якого-небудь иньшого віроісповіданя, що доказує також дарованє католикам, німецьким підданам посілости «ваной» (Umsiedlung der Dörfer) (Dormition de Sainte Vierge). Заходи, щоби викликати недовіре у султана, не удали ся, бо султан видить річ ясно. Супротив иньших правительств подорож дала доказ, що Німці не стремлять до шкодження чужим інтересам, а хотять лиш забезпечити німецьким підданам справедливе право опіки, котра прислугує виключно німецькому цісареві. — Опісля говорив Вільов, що не ма обави, щоби з тої причини відносини до иньших держав погіршили ся. Що-до декотрих спеціальних случаїв, то ведуть ся переговори в дружнім характері межі німецькими і австро-угорськими властями. Також безосновними суть вісти, мов би то тридержавний союз був в який небудь спосіб захитаний. Кождий з учасників того союзу має однаковий інтерес в дальшій єго ієтнованю, а коли той союз має на цілі лиш удержанє status quo, то він виходить на добро всім народам.

На вчерашнім засіданю міської ради віденської зайшли забурення, що і не вмились до подібних в парламенті. Підчас дискусії над якоюсь незначною справою радний др. Ферштер переривав все референту. Люеґер, що був тоді трохи зденерований, виключив єго за то з засідання. Внаслідок того повстало сильне замішанє, а град обид посипав ся на бурмістра. Др. Ферштер, користаючи з того, не хотів вийти. Тоді на розказ Люеґера кинуло ся двоє вольних і силоміць викинули радного. Се тим більше розлютило лібералів, котрі не перестали доти кричати, поки знов два з них, Мітлер і Брік, не опинились там, де їх попередник. Сталось се з трохи більшою парадєю, бо до їх викинення ужив Люеґер аж 8 вольних.

Новинки.

— **Перше засіданє Ради надзираючої «Краєвого Союзу кредитового»**, вибраної на загальних зборах дня 8-го с. м., відбуде ся в п'ятницю д. 16 грудня с. р. о годині 4-їй з полудня в бюрах «Дієстра». На порядку деннім є уконституованє Ради т. є. вибір предсідателя і єго заступника — і секретаря та єго заступника, відтак іменованє директорів.

— **Особисті вісти.** Намістник гр. Пінїнський вернув вчера по полудни блискавичним поїздом з Відня до Львова. — Краєвий маршалок Станислав Бадені виїхав вчера до Відня, де в четвер буде на авдієнції у цісаря. У Відня забавить маршалок кілька днів.

— **Стрийський Боян** устроює на дохід погорільців Дідущиць великих дня 15-го грудня в льокалі під Чорним Орлом концерт сполучений з аматорським представлєнем.

— **Видіі Бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі** скликає на день 22-го грудня о 2-їй годині з полудня загальні збори членів.

— **Читальню «Просвіти»** отворено дня 6 го грудня в Ременові, повіта львівського, заходом місцевого пароха о. Іванця.

— **Сніг упав** вночі з 13 на 14-го на галицькім і російськім Поділю, покривши землю верстою на 5 см. грубою.

— **Спростованє.** В новинках ч. 265 «Руслана» подано з «Временника ставропільського Інститута» кінцевий уступ статейки о. Тиндюка п. з. «Къ характеристикѣ нашихъ стрийскихъ Бойковъ». Між иньшим сказано там, що в декотрих селах Стрийщини сьвященик відступає свої доходи з похоронів, вінчань, хресту і т. д. жидами, а той стягає собі єго відтак від селян з лихвою. Вість ся дісталась від нас до польської преси, котра додала до неї свої коментарі. Нині мусимо ту новинку спростувати о стільки, що описаний звичай відноситься до сел не в стрийських горах, але в єсідних за угорською границю. Ошибка зайшла очевидно лише через не уважне відчитанє дотичної статейки з «Временника» автором повисшої новинки.

— **Рабунок і убиство.** В Кракові розпочала ся перед кількома днями розправа против Томаша Гауся і єго жінки Маріяни о злочин

рабунку і убиства 80-літнього старця Казимира Шостка з Кроводжи під Краковом. Казимир Шостек мав реальність в Кроводжі і уходив за багатого чоловіка. Мешкав зі своїм внуком і держав також кількох слуг. Вночі з 2. на 3. серпня 1897 року, около 2. години почули слуги з кухні кликанє старця: «Казимире, (так звався єго внук) ратуй мене!» Коли слуги дістали ся до спальні старця через вікно, бо двері були з середини замкнені, побачили старого Шостка безпритомного і скривавленого на землі. Сусідна комната була відчинена, а скриня, в котрій старий держав гроші, була також отворена. Шостек оповів слабым голосом, що було троє злочинців. Два менші мордували єго, а третій великий рабував скриню і кричав: «Утні єму лоб!» Пізнійше оповідав конаючий старець ті подробици трохи инакше. Між иньшим розповів він, що мав у себе 25 соток, кілька десятків, 500 польських золотих і около 2000 зр. в сріблї. Рано того дня Шостек умер. — О злочин підозрівали насамперед домашню челядь, а навіть молодого внука Казимира, але се оказалось ся безосновним. Правдивий злочинець виявивсь в особі Томаша Гауся, як до него 5. лютого с. р. в бійці крикнув Іван Соха: «Я тебе навчу, розбиваєш ся Шостковими грішми; ти убив Шостка і дав мені закровавлену сотку». Слідство виказало, що свого часу Гауць поживив Сосїсто ринських на виданє дочки. Та сотка мала червону пляму наче з ржі або крови. З початку Гауць признав ся що підчас убиства і рабунку він стояв лише на сторонї під вікном, а цілу вину злочину складав на зарібника Валентія Каспридовського. Однак Каспридовський довів свій побут на Шлеску в часі сповненя злочину. Відтак признав ся, що брав участь в убистві, але разом з Каспридовським, стараючись уневиннити свою жінку. В кінці, коли Гауць у вязниці хотів відібрати собі житє і в наслідок чого єго закули в кайдани, він признав ся своєму співвизневи, що злочин сповнив під впливом довгої намови своєї жінки, але разом з Каспридовським. Підчас розправи Гауць все то заперечив, говорячи: «Казали мені, що жінка моя умирає. Я волів усе взяти на себе, аби єї уратувати. Нехай я гину». Маріяна Гауцьова також відпирає ся всього, а згадану закривавлену сотку, каже, одержала від якогось сьвященика. Переслухаю ще кількох сьвідків, котрі подали, що умираючий Шостек говорив. Розправа тягне ся дальше.

— **Союз дрібних держав.** Шведський учений Вільям Стад подав цікавий проєкт союзу дрібних європейських держав, котрі разом мали би значну силу. Виготовив він слідуєчу таблицю: Бельгія має війська 50 тисяч, Данія 11 тис., Голландія 29 тис., Португалія 26 тис., Швеція 39 тис., Швайцарія —; разом отже 175 тисяч. Сили балканських держав виносять: Болгарія має війська 45 тисяч, Сербія 23 тис., Чорногора —, Греція 25 тис., Румунія 58 тисяч, разом всі 151 тисяч. Всі дрібні держави мають людности 41 мільонів, а посідають війська 320 тисяч, з котрим Швайцарія і Чорногори, де кожний горожанин є обовязаний правити оружєм. Скоро ті малі держави получать ся в один союз, то будуть творити силу, з котрою треба буде числитися єя. Цілюю союзу дрібних держав є впливати на удержанє вічного мира.

— **Рай для женщин.** В полудневій Африці є місто Йоганенсберг, в котрім веде ся велика торгівля золотом. Позаяк золото, найдорожший метал, тому і крутять ся в Йоганенсбергу люди зі всіх кінців сьвіта: високі Гіндуси, в чорних шапках із розумними очима Перзи, смалляві женщины з племені Амашонів і говірливі Готентоти. Також і біла раса є тут ріжнородна. Пізнати тут Німця, жида, Хінчика і иньших. Найцікавіше то, що майже зовсім нема тут людей старих і цілковита недостача женщин. На двацять мужчин випадає одна женщина. Тому й не диво, що женщина тут для мужчини, то богиня. Найбільша часть мужчин має вік від 25 до 45 літ. Алеж бо і женщины в Йоганенсбергу вміють своє положенє знаменито використати. Потребує лише одно слівце писнути, а всякі єї бажання сповнять ся. Наші женщины можуть їм того позавидувати.

Телеграми.

Канеа, 14. грудня. Князь, Юрій грецький обійме управу острова дня 21-го с. м. В 5 день пізнійше відпливуть амбасадори чотирох держав з поворотом до своїх країв.

Рим, 14. грудня. Після вісти з Петербурга відвідає цар весною цісаря Франц Йосифа у Відні, а з відси поїде до Італії до королівської пари.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд			Поїзд		
посп.	особ.	до Львова	посп.	особ.	зі Львова
приходить	одини		відходить	одини	
6:45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
7:40		" Янова	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55		" Сокала і Рави рускої	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
8:05		" Лавочного (Пешту) Калуща, Стрия	8:45		" Янова
8:15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50		" Кракова (Відня, Варшави)
9:05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15		" Скольного, Калуща, Борислава, Хирова
10:35		" Іцкан, Сучави	9:35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45		" Ярослава, Любачева	9:53		" з дв. Підзамче
1:01		" Янова	9:55		" Белзця, Рави рускої, Сокала
1:30		" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55		" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:40		" Скольного, Стрия, Калуща, Хирова	1:55		" Підволочиск, Кієва з дв. головного
1:50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08		" з дв. Підзамче
2:15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.	2:40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:30		" на дв. гол.	2:50		" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		" Козови, Бродів на дв. Підз.			" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ря-
5:00		" на дв. гол.			" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
5:25		" Іцкан, Сучави	3:00		" Стрия, Скольного тільки від 1/3 до 3/4
5:40		" Сокала, Белзця і Любачева	4:55		" Ярослава, Самбора через Перемишль
5:55					
Ніч			Ніч		
3:04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30		" на дв. головний	5:20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55		" Тернополя з двірця головного
9:10		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10		" Сокала, Рави рускої
9:45		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15		" Тернополя з двірця Підзамче
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44		" Янова
10:30		" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
12:15		" Стрия, Калуща, Борислава.	10:40		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11:00		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			11:27		" з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Години їзди починаються від 6 години вечором до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європей-ського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, 18) (статья 1-а) у ділях поясень в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обую мужеской, жіночої і для дитий

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елєгантний. Ціни умірені. Замовлення з провінції залагоджує відвотною поштою.

140

Учитель

орган руского Тов. педагогичного двотижневник педагогічно-на-

ковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Всілякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

I. Капраліка у Львові.

147

Цінники даром.

21—24

ТОВАРИСТВО
для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою
у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до іконостасів, олтарів, хоругв, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, іконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальні і пр. і всякі праці золотарські; рівнож укрощує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиці і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шток красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публїки духовної і сьвітської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глубоким поважанєм

Дирекция.

Товариство не послує ся агентами.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнійше уважляюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видаєць: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Інші товари по уміренних цінах.

Видає й відповідає за редакцію: Лев Лопатинський.

Галицкий Банк кредитовый

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зибликевича ч. 18, Львів.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, улица Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опаковане і відсилка franco.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє

З друкарні В. А. Шийковського.